

N°. 44.

Sestdeenâ, 2. (14.) Nowember

1874.

Ralka par gabdu: Mahjas weests 1 rubl., pastes nauda 60 kap.

Rahditajs.

Jannafahs sinna.
Cetschemmes sinna. No Ribgas: atgahdinashana pagastu wezza-
 keem. No Albrotas: ffohlas-eehwehtishana. No Tshyrattas: jauna sem-
 lohpbibas ffohla. No Belgawas puffes: blehschi, — ugguns-grehls. No
 Durbes: pah rabbibas augshanu. No Pehterburgas: Newas uppe
 teel dshilata tairita.

Ahrsemmes sinna. No Bahzijas: naudas buhschana. No Londones:
 Gladstona ralks. No Franzijas: awischi isturreshanahs. No Itali-
 jas: isturreshanahs prett pahwestu. No Spanijas: Don Karlofs. No
 Turkestanes: laupishana.

Widssemes ffohlotaju konferenze Balka. Gais un wlnna strau-
 mes. Slawenee tautesch. Sihiti noittkumi is Ribgas.

Peelittumâ. Duhrineelu mahnu-tizziba. Graudi nu seedi.

Jannafahs sinna.

No Kronstattes. Kâ „Waldivas sinnotajs” sinno,
 tad preelsh teem zaur ugguns-grehlu apstahdeteem irr zaur
 dawanahm 'famesiti 17,135 rubli. Bes flaidras naudas
 arri teel dahwinatas drehbes un ehdamas leetas. Schinni
 sinna dauds palihdsejis generata-lehtnants Trepows. Wiasch
 to deenu pehz ugguns-grehla aishuhtija 50 kullu (leelu
 maifu) miltu, 10 kullu putraimu, 30 puddu wehrsch gats-
 tas, 32 puddu fahlitas gattas un zittas ehdamas leetas.
 Schi palihdshiba nahza ihsta laila. Ehdamas leetas tiffa
 nodohsas abbeem tauschu kehkeem (wezzam tauschu kehkim
 un jaun-cetaifitam kehkim), tur kahdi 400—500 launagu
 un walkarinas ehd. Wiffu leelalais gruhstums irr, preelsh
 nobegushcheem mahjas weetu apgahdaht. Kur tittai kahda
 weetina jeb ruhmita atrohdaht, wiffas teel preelsh mah-
 jofkeem isleetas. Kasernâs wiffas weetas teel preelsh majof-
 keem eeruhmitas. Kreeposta kommandants wiffas mahji-
 nas waffaras-dahrsâ un kahdu dalku no sawa pascha dsh-
 wolka preelsh nomechanahs jeb mahjofchanas atdewis.
 Wirfneeti, kurreem ugguns naw dshwolktus apstahdehuse,
 irr sawus beedrus pee fewim usnehmushchi, un daschâ
 masâ dshwolkti peemihht taggad 2 lihds 3 familijas. Bes
 tam arr dauds zittas weetas tee bes pajumta palittushchee mah-
 jas weetu dabujushchi. Zitti aishwesti us Dranienbaumu
 jeb Pehterburgu. Anglu mahzitajs arri sawu basnizu us
 kahdu laiku eeruhmejis. Dshwolktu truhstumu eerwehrodams

farra-gubernators ezehlis komissiju, kas preelsh mahjof-
 keem gabdatu. Preelsh drehbju pirshanas komissija at-
 fahwuse 500 rubl.

No Witshkwas. Kreewu awise „Golofs” sinno pah-
 kahdu leelu laupishanu. Tai ffolowitscha tungam peeder-
 rigai muischaj (Pepel) usbruttushchi laupitaji, kahdi 50 teh-
 wiai, un to islaupijushchi.

No Aushtrijas. Kâ no Pragâs pilshsehtas teel sin-
 nohts, tad Wezz-Tschechi fahloht stary laudim rihtotees,
 lai warretu Aushtrijas keisaram, kad tas Behmija nonah-
 schohht, sawas prassishanas preelshd zelt. Laitam schai
 rihtofchanai no ohtras puffes arri kawelki raffees. Pa to
 starpu daschi pretti strahda Wezz- un Jaun-Tschechu zen-
 schanahm.

No Rohmas. Cetschigu leetu ministerija irr islai-
 duse ralktu pee wiffsem preselkeem (gubernatoreem). Schinni
 ralksâ ministeris ralkta: No jauna isfaktu to wehleschanohs,
 la pee parlamenta lohjektu iswehleschanas teel wilniga brih-
 wiba atfauta wehletajeem, lai tautas prahts (wehleschanahs)
 schinni leeta swabbadi parahditohs. Usajinaju birgermeis-
 tarus un zittas teefas, lai par tam gabda, la dauds weh-
 letaju fanahl un ta wehleschanas brihwiba neteel kaweta.

No Spanijas. Pah Don Karlofa pahreeschanu
 Franzijas rohbeschâs telegrafs taggad daschadas sinna nesh.
 Ta effohht tairniba, la Don Karlofs tai 26. Oktoberi (7.
 Nowemberi) pah rohbeschahm pahrgahjis, bet deenu pehz
 tam, lai gan winna apzeetinaschana no Spanijas waldivas
 tubliht tiffa pagehreta, winnam tomehr isbewees attal
 Spanijas rohbeschâs atpalkat titt. Tahda sinna no Mad-
 rides atnahstuse. Pah Karlistu tauschanohs schahda sinna:
 Karlisti aplehgere Trunu. Waldivas saldati, zaur Karlistu
 lihniyu zauri tillushchi, Karlistus weetahm fahawushchi.

No Amerikas. Kâ no Buenos-Ajres teel sinnohts,
 tad dumpineeti ar kahdeem farra-luggeem tur nonahushchi.
 Waldiva winneem sawus farra-luggis pretti fuhthjuse.
 Dumpineelu waddonis Arrendondo effohht Mendozas pa-
 walsse eelausees, bet no waldivas saldteem tizzis fahauts
 un pee tam pasaudejis 200 wihrus.

Gefchsemmes sinas.

No Mihgas. Zaur „Wids gub. aw.“ teef pagasta wezzakeem peefohdinachts, la wiinneem par tam ja-atbild, la tee appafsch wiannu waldbibas bubdami semneeku lohzeffi fawâ laikâ un bez kawefchanas kreetni ispilda farra-deenastu un la wiinneem par wiffu gruhrtibu un nelahrtibu nowehrfchanu jagahda, fas pee tam warretu gabbitees. Us tahdu wihst pagasta wezzakeem peenahlahs us tam luhkocht, la wiffi jauni zilweft, fas fafauzami, tai nolittâ terminâ fafaufschanas weetâ fanahf un arri par tam gahbahf, la wiinneem ta wajjadfiga palihdfechana pee tam teef pafneegta.

No Ulbrokas. Swehtdeen tai 27. Oktoberi tappa muhsu jaun'uszeltais floblas-nams eefwehtihfs. Gefwehtifchana, kurru isdarrija zeen. draudfes mahzitajs Brochhusen L., eefahlahs pulksten 3 pehz pufadeenas. Kad zeen. mahzitajs bija fanahlfufchohs laudis ar lahdeem us schihs deenas noluhku fihmedameem wahrdeem usrunnais, tad jaukts lohris pehz draudfes floblotaja Schwalba lunga wadifchanas dseedaja fchetrbalfigi: „Jehowa Lawam wahrdam“ un pehz tam zeen. mahzitajs, par tekstu nemdams Dahw. 34. dseefmas 12. perschu „Mahzeet schurp behnti, klausait mannis, es mahzifchu jums ta Kunga bihjaschanu“ — atgahdinaja laudis, la floblu peenahfums irr, floblojameem neween pafneegt mahzibu, bet tohs arri weft pee Deewa bihjaschanas un mihlefchanas un wianna wahrda ihstenas zeenifchanas, fas irr wiffas gudribas eefahfums un gals; la lai tee sinnatu fawas laizigas sinnaschanas pareift leetâ list un netaptu tahdi, fas dohmajahs augstaki un labbaki buht la wiinnu fenntehwi un aismirst fawu lahrtu un tautu u. t. pr. Kad runna bija pabeigta un Deewaluhgfschana noturreta, tad lohris atkal dseedaja fchetrbalfigi: „Deews irr muhsu patwehrums“ un pehz tam, kad mahzitajs bij atkal runnu turrejis, atgahdinadams muhsu fchehliga Keifara ruhpihu par fawu pawalstneeku apgaismoschannu, lohris dseedaja Kreewu pawalstneeku luhgfschannu: „Deews swehti Keifaru.“ — Wehl mahzitajs peeminneja, la par fcha floblas-namma uszelschanas wiffleelaka pateiziba nahlahs muhsu zeentjamam un no wiffeem mihlotam dsmitleeltungam Buhse L., fas preefsch tam grunti un leelu palihdsibu dewis pee usbuhwefchanas — un arri taggadejam pagasta wezzakam Dhsoling L., fas to wiffu waddijis un isrihofjis. Pehz tam tikla teem pafcheem no lohra augsta laime isfaukta un mahzitajs galla-luhgfschannu noturrejis, laudis allaida. — Laizjafsch bija wiffu deenu jauks un laudis bij tahdâ mehrâ fanahlfufchi, la Klasse, lai gan ta deesgau ruhmiiga irr, newarreja wiffi faeet un zitteem bij pee wakfeem lohgeem ahra jastahw. Zapreezajahs, la dseedafchana tapat la wifs zits gaufschi labbi un wiffeem par patifchannu isdewahs.

J. Strauch.

No Zehrpattas. Par Jggauu semlohpibas-floblu Waiwarâ taggad „Gesti Postimees“ pafneefplafchatas sinas. Schi flobla irr dibbinata no lambara-lunga barona Korff, weenas zittas floblas weetâ, kurru winsch fennat us fawu rehkinu usturreja. Pee jaunahs semlohpibas-floblas mahziba fahfufehs 1. Oktoberi. Mahzefki wiannâ tohp mahziti netiklai us to, lai tee taptu labbi laufsfaimneeki, bet arri kreetni pagasta lohzeffi. Mahziba irr weenlahrt wifspahriga, attihftidama, ohtralahrt ihpafcha, us semlohpibu fagattawodama. Pee wifspahrigas mahzibas peederr: Jggauu ortografija un dohmu-rakfti, rakftneeziba, Kreewu walloda, fahfihwes rehkini, matematika (arimetika, algebra, geometrija, uhdens- un semmes-mehrifchana), fihmeschana, pafaules wehsture, geografija, fifkta, dabbas sinnaschanas un grahmatu-wefchana, tapat arri Wahzu walloda preefsch teem, — fas to wehlahs. Pee ihpafchahs mahzibas peederr: semmes (gruntes) pafifchana, tihruma apstrahdafchana, labbibas audfeschana, plawu un gannibu lohpfchana, lohpu wafilas un wiannu audfeschana, semlohpibas fihmija, laufsfaimneezibas grahmatu-wefchannu, dahrsu lohpfchana u. z. Mahzibas laiks irr 2 gaddi. Mahzefki tohp usnemti no 14. gadda. Wiinneem wajjaga draudfes-floblu buht zauri isgahjufcheem. Floblas-nauda pirmâ pufsgaddâ irr 12 rubl., ohtrâ 10, treschâ 9, zetturtâ 8 rubli. Usturra-nauda par pufsgaddu irr 40 rubli.

No Zelgawas apgabbala pafneefsam eefsch „M. w.“ № 42 sinu par fakerteem blehscheem; taggad atrohdam „Latw. awifes“ pahf scho notifikumu schahdu sinu: Tee Grihwu frohgâ fakertee 7 wasanki wehl usrahdiya fawus zittus lihdsbeedrus, lahdu 8 gabbalus, fas arridsan fagtu bandâ efschicht, nu wehl braufajoht pa Kursemmes tirgeem apalahrt deedeledami un fagdami. Tadeht gan latram gohdigam zilwekam un wiffu-wairal latram nammatehwam un frohdsneekam peenahfchohs buht usmanigam us tahdeem wasankeem, la arri no fawas pufses tai kriminalu komiffijai peepalihdssetu Kursemmi dauds mas no fagteem tihriht. Katram par eewehrofchannu un fihmi peefauzam tē tohs tehwinu wahrdu, us lahdeem buhtu wairal jaraugahs. 1) Ferdinands Bilgards, Mihdseneeks, kurra rohktai tiklai ihfchelis ween atlizjis, 2) Jannis Steins, Leel-Behrsneeks, 3) Jurris Bertuls, atstanneeks no Saualas, 4) fcha feewa Anna, eefaukta par „Ejera Annu“, 5) Leitiz Kahrhis Pohze, kam par palihgeem diwi Leitfchi klacht, 18 gaddus wezzi un 8) weens Kursemneeks, wahrda Antons lihds ar fawu bruhfti, 9) Anna Pohzeht.

No Zelgawas pufses. Tai nakti no 10. us 11. Oktoberi, la „B. w.“ sinu, nobegga Falgrawes Wahz-Geeschu faimneekam rija. Ugguns fadefsinaja nekultus rudfus, meefchus, aufas un firaus. Nekultas labbibas bijis, wifszauri rehkinajoht, pee

25 rijahm; skahde irr no teefas tafseereta us 600 rubteem. No lam ugguns zehlfeschs, wehl naw sin-nams; dohma, ka ta laitam no kahda peelaisa, jo ugguns wisepirms eeraudfita llohna ahrgallâ un peejumâ.

No Durbes teef „Latw. awisehm“ sinnobt: Lau-zini gohds Deewam! wiffi nolohpti, rugaji fa-arti un noezzeti, kartupeffi nonemti un labbiba gandrihs wiffa istulta. Par fchi apgabala lauku augtu augumu zaur zaurim warr fazzibt, ka bija gan dischens gabs. Waffaraja bij gan drufzin paplahna, bet turpretti seemas sehja, puhei (kweefchi) un rudfi isdewa haggatus auglus. Kartupeffi smilts un grants semmês bij labbi augufchi, mahlu semmês truhdeja. Linni bij ihfi un retti. Scena un abbolina preefch lohpinu usturra irr gan masal, ka pagahjuschâ gaddâ, dascheem arri tilpat dauds kâ pehrn. Abbolu, itt ihpaschi dahrsa-ohgu, bij baggatiba. Ar bittehm bij fehrowaffar sawabi, neds behrnus laida, neds arri papilnam meddus. Scho ruddeni agri sehtee rudfi, lai gan weenam un ohtram no tabreem tappa iszirsti, irr lohfschi eesehlfuschi, fohla brangu ptaujamo us nahlfoschu gaddu. — Sirgi, gohwis un zitti lohpi irr pee mums palehti. No ballahm un zittahm flimmibahm, paldees Deewam, nelo schim brihscham nesinnam.

No Pehterburgas. Kâ effam dsirdejuschi, tad lihds schim bijis wehstures wirsflolotajs, Strunka lungs, tizzis eezelts par Wahzu wallodas profesfori (lektori) pee uniwertitetes Pehterburgâ.

— Newas uppe weetahm fella, tã ka leelafi luggi tur newarr brauft. Taggad irr nobohmahts, list Newu ishaggereht (dsittaku padarriht), tã ka arri leeli luggi warr brauft. Schis darbs tiks taggad isdarrihts un par to teef malfati 6½ millionu rubtu.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzijas. Wahzu walsts fapulze tikka pahrspreestas walsts eenemschanas un isdohschanas us 1875to gaddu. Ministeris Delbriks turreja (1½ stundu) garru runnu pahr Wahzijas finanzu-jeb naudas-buhfchanu. Winfch arri isflaidroja, tur tee peezi milliardi, to Franzija larra-skahdes Wahzijai aismalfajufe, effobt paliffuschi un preefsch kam tee isleetati. Walsts eenemschanas bijufchas zaur stempetu-nodohschanahm kahdi 10 millioni wairaf ne kã bija aprehkinahst; turprettim no telegrafa eenemschanahm kahdi 1½ milliona masal, neta aprehkinahst. — Gelfsch Trieras garridsneeki israhbdijufchi leelu prettestibu prett walsts listumeem. Tee preefteri, kas no waldbas nozelti, nahf alpattak un par walsts-listumeem nelo nebehdadami, stahjahs atkal sawds ammatds. Kad nu polizeja nahf winnus gubstibt, tad winni teef paslehpti; turklah arri teef laudis no wianeem samuffinati un usrihditi. Ultramontanu partijas awises schahdu isturrefchanahs usteiz, tã isstahstidamas, itt kã nepaliffuschi prett listumeem buhtu basnijas peenahfums, jo tee, lam pee-

nahfahs paliffuschi laudim mahzibt prett listumeem, tee paschi listumus pahrfahpj.

No Londones. Gladstons nesenn islaidis rafstu saweem tautas brabteem (Angteem), kas kattotu tizzibu peenehmufchi jeb kas jaw kattoti irr. Schinni rafstã Gladstons neushbruhl kattoteem, bet aishfargajahs prett daschahm pahwesta un winna peekritteju usbruffchanahm. Pahr pahwesta waldbibu Gladstons sawã rafstã daschu teizamu wahrdu fazzijis, tapeh; arri kahdu drufzinu schê peeminnefm. Widbus-laikds Rohma (pahwesta waldbiba) gribbeja buht par pasaules walbineezi un schinnis laikds Rohma jeb pahwestu waldbiba to paschu griboht; winna jaw pee mallas atliffas leetas un buhschanas taggad pee gaismas zehlfufe, ar tahm grippedama minneto mehrki fahneegt. Rohma taggadeju waljribu zenteenus un wehstures gahjeenu ne-eewehrodama, tohs pee mallas atmettufe un sawas warras rohbeschas tablatu listdama, aishfbrufe zaur to laizigu waldbichanu rohbeschas. Zihnifchanahs starp laizigu un garrigu waldbichanu Wahzija to flaidri israhda. Es negribbu, tã Gladstons falka, schai zihnifchanai par spreeduju usmestees, tomehr es fazzitu, ka Prufstija naw ta weeniga walstiba, bet arri zittas walstis, ihpaschi Austria, turrai pee schihs zihnifchanahs sawa dalka. Newarr noleegt, ka fchi zihnifchanahs, fchi stribdeschanahs starp laizigu un garrigu waldbibu naw tilkfufchas fazeltas no Rohmas, no pahwesta waldbibas. No fennal fazzija no Franzijas, prohti Giropa newarr buht meeriga, kad Franzija irr ne-meerã, to paschu warram arri taggad fazzibt no Wahzijas. Sawa rafsta beigã Gladstons isfalka kahdus padohmus preefch brihwprahtigas politikas, kas turpmal Anglijai buhtu jaewehro.

No Franzijas. Franzufchu awises, kas lihds schim pahr Wahziju sinnodamas brihscham taunus wahrbus pahr Wahzu waldbibu runnajufchas un naidigu prahtu israhbdijufchas, taggad dauds lehnaki un jo meerigakã prahta pahrspreesch Wahzijas politikas zeffus. To jo flaidri rehsam no tam, to Franzufchu awifchneeki rafstijufchi no Wahzu trohna runnas. Winni pahr to tã spreesch: Wahzijas trohna runna mums (prohti Frantschu awifchneeteem) rahda, ka Wahzija dauds meerigaku prahtu prett Franziju turra, pat Wahzu awifchneeki Franzijai ar naidigu prahtu neushbruhl. No heidsama larra-laika rehkinajohht Franzijã nekã naw labbakã fatiffchanã bijufe ar zittahm waldbahm kã taggad. Bittas waldbibas sinn, ka Franzija til meera-darbus grihb strahdãht un par sawas walsts un tautas labflahfchanahs un usplaulfchanu gahdãht. Pat daschi ne-meerigee laudis Franzijã fahf pahrlceezimatees, ka Franzijai peenahfahs meera-darbus strahdãht un ussinnatnibas darba-laufa, bet ne us larra-laufa peh; uswarrefchanas dsibtees. Tã spreesch Franzufchu awises un no tam rehsam, ka Franzija fahf us meera darbeem dohmaht un to darridami winna drihs usplaus.

— Marschals Basehns taggad kluffi dšihwo Londone. Klahds no wiinna wezzeem draugeem wiinnu apraudšijis un ar wiinnu pahr Franzijas buhšchanu farunnajeess. Pahr politikas leetahm Basehns nelo naw fazzijis, bet gan pahr Franzijas taggadeju karraspehku. Winašch tà spreeda: Franzijas karrapullòs nefad naw til maš bijis rižzibas tà taggad. Wirfneekeem truhšt duhšchibas; unteroffizeeri irr kohti jauni kautini, kas deenastu nefaproht, wezzee karrawihri irr sudduſchi. Brett jauno karralittumu (wiſſpahrigo karradeenastu) pretti ſtaħjaħs tee jo baggatee Franzijas eedſiħwotaji, kas lihbs ſchim fauwus rekruhšchus is karradeenasta ispirka. Par leelu ſliktumu un ſlahdi rižzibai effoht ta buhšchana, ta karrawihri faudejuſchi bijuſchu pallauſibas garru un tai weeta wiinneem radduſehs prahtošchana jeb gudroſchana pahr ſawu preekſchneeku pawehlehm un pahr waldbibas eerikteh̄m.

— Kà Kelnes awiſes laſſam, tad baſchi Franzuſchu garridsneeki neween ar ſaweem baſnizas darbeem nodarbojaha, bet arri eemaiſahs laižigās leetās. Tà par proħwi kardinals Donne, Bordo'as erzbislaps, nefenn laħdà ſemtoħpju ſapulžē bija par preekſchēdetaju. Kà jaw ſchahdās ſapulžēs mehds notikt, tà arri ſchinni ſapulžē tilka turretas runnas. Arri minnetais erzbislaps uſlahpa us runnataju kreħflu un turreja runnu, bet nerunnaja wiſ par laħdu pee ſemtoħpibas peederrigu leetu, tà tas peenahzaha ſchahdà ſapulžē runnaht, bet winaſch uſteiza ſwehtu žektoſchanu jeb ſtaigaſchanu. Swehtas žektoſchanas, tà winaſch fazzija, lihbsinajaha kruſta-larreem, kam naw zittu karraeerohtſchu tà dſeemas un lubgſchanas; taħs irr plaħnprahtinus ſabaidjuſchas, kur neta naw to baidees. Schihs ſwehtas žektoſchanas naw iħsti no biſlapeem isriħlotas, bet irr zehluſchahs is Frantiſchu tautas firbs dſiħkumeem; wiinnas doħd leezibu no warrenahs žihniſchanahs, kurrà us dſiwibu un nahwi ſpeħtojaha garriga (pahrdabbiga) ſinnahchana ar muħſu laiku laižigu (dabbigu) ſinnahchanu, kas ſinnatnibu un tiħkumus dublòs minn. Religijas un tižzibas gars, to ſchahdas ſwehtas ſtaigaſchanas iskaiſa, pildihs kauſchu fa-dſiħwi un ſinnatnibas un tiħkumus ar deewiſchēgu dſiħwibu.

No Italijas. Italijas aħrigu leetu ministe-riſ Wenosta turrejis runnu, kurrà winaſch isklaidroja Italijas politikas gaħjeenu un wiinnas iſturreſchanoħs prett pahweſtu. Is ſchihs runnas laħdu druſzina ſchē peeminneſim. Italijas aħriga politika, tà Wenosta fazzija, palikſchoht taħda, taħda ta lihbs ſchim bijuſe. Italijas ſaweenoſchanoħs un paſtaħwiba irr nogrunteta un lihbs ar tam irr tautiſtu zenteenu mehriks panahkis; taggad til par tam jagahda, lai ſchis dahrgais eemantojums tiħtu uſturrehts un no prettineeku uſbruſchanoħs paſargahs. Pahr iſturreſchanoħs prett pahweſtu runnajoht, jaſalka, ta Rohmai jabuht Italijas galwas-piſkſeh-

tai, bet pahweſtam paleeſ ſawa neaproħbeſchota warra baſnizas darrifchanās un waldbiā. Italijas waldbiā arri nefad pahweſtu ſchinni warrà naw aiſtiħkufe jeb kawejuſe. Pahweſtam arween neaiſtaħrta palikſufe wiinna briħwiba un patwaldbiā ſawās garrigās darrifchanās, lai gan garridsneeku partija par tam breħz un ſubſahs, itt tà Italijas waldbiā buħtu pahweſtu kawejuſe baſnizas waldbiā un tam pahri darrijuſe. Schahda breħlaſchana un ſubſeſchana nelo neiſdara, jo us tam maš to klaufahs. Sawu laižigu waldbiā gan irr pahweſts ſaudejis, bet ne ſawu garrigu. Italijas waldbiā ar uſmannigahm aħzim ſlattahs us ſaweem garridsneeku prettineekeem un irr katrā briħdi gattawa, toħs ar ſpeħzigu roħku ſatureht, ja teem eegribbetohs kaut kaħdas juſkchanoħs Italiā želt. Pahr Italijas iſturreſchanoħs prett zittahm Ēiropas waldbiāħm runnajoht japeeminn, ta Italija ar taħm ſtaħw draudſigā ſatiſchana un tapeħz par meeru naw jabeħda. Wenostas runna, to ſchē iħſumā uſiħmejam, kohti patikka klaufitajeem un bija wiſſeem pa prahtam.

No Spanijas. Peħz jaunahm awiſchu ſinaħm Don Karloſs effoht Spaniju atſtaħjis un atroħdotees taggad Franzijas roħbeſchās. Spanijas ſubtnis Pariſē no Franzijas waldbiāſ praſſijis, lai Don Karloſs teeloht aſſargahs un pee tam uſrahdijs to weetu un mahju, kurrà Don Karloſs atroħdotees. Spaneeſchu waldbiāſ deenastneeki ſcho mahju aplenzoht. Spaneeſchu konſulis Bajonnes piſkſehta isklaidis rakſtu, kurrà winaſch turreenas teeſas uſaizina, lai Don Karloſu apzeetinajoht, kas taggad Franzijas roħbeſchās atroħdotees; minnetais konſulis arri aſiħmejis to mahju, kurrà Don Karloſs effoht nomettees. Arri par tam effoht gaħdaħs, ta Don Karloſam atpaſkat-eeſchana us Spaniju tiſkchoht aiſlaweta. Kapeħz Don Karloſs Spaniju atſtaħjis, wehl naw iħsti ſinnams. Schēklaht arri japeeminn, ta Don Karloſa braħliſ, Don Alſonſo ar ſawu laulatu draudſeni Donna Blantu irr Spaniju atſtaħjis, no karrapullu waddiſchanoħs atfazzidamees. Daſchas awiſes ſinnoja, ta Don Alſonſo tapeħz effoht Spaniju atſtaħjis, lai warretu pee zittahm Ēiropas waldbiāħm palihdſibu melleht preekſch Don Karloſa; zittas awiſes atkal ſalka, ta Don Alſonſo tapeħz aiſgaħjis, ta newarrejis ſatiħt ar Karliſtu generakeem un wirfneekeem. Lai nu buħtu tà buħdams, tad tomeħr ta buħšchana deeſgan eewehrojama, ta Don Karloſs un Alſonſo Spaniju atſtaħjuſchi. Par Karliſtu kauſchanoħs runnajoht, japeeminn, ta Karliſti arweenu teel wairat ſakauti.

No Turkeſtanēs. Jaw labbu laiku Turmeni pee Amu-Darjas uppeſ kreifa kraſta us laupišchanu iſeet, beidsamā laika pat lihbs Riħwas tuweenas wiinnu laupišchanoħs aiſſneedſahs. Taggad pahr ſcho nebuſchanoħs plaſchakas ſinnas atnahluſchas, no kurrāħm laħdas ſchē uſiħmeſim. Tele-Turkmeni isfuħtijuſchi laħdus 200 wiħrus us lau-

Juhrineeku mahnu-tizziba.

(Statt № 43.)

Mahlamais rihtinsch bija lohti jauks, tā ka ne-
lahda padebbes nebija redsama, tā tas tropu streh-
ki*) desmit mehneschus mehds buht. Reisineeki agri
peezehlahs, un juhrā jauki krahsotas siwis redseda-
mi tee apnehmahs tahs leht. Jaunais Ihsris at-
nessa makscherus, un itt ihfā laikā bija reisineeki
leelu pulku siwju faherusch. „Deesgan preesch
wisseem, kas to tizz,“ stuhmannis garram eedams
fazzija.

Siwis tappa wahritas, un wiffi, bes ween stuh-
mannis un Flints, kas neko nebija ehdufchi, fahir-
ga ar lohti leelahm wehdera-fahpehm, un weens
matrohsis pehz lahdam stundam nomirra. Pee
lihka bija newildamas sihmes redsamas, ka tas zaur
stipru gitti mirris. Filosofs warreja few laimigu
teiktees, ka tas masu galwu-fahpu deht no siwim
nebija ehdis; bet stuhmannim rahdijahs fams ih-
pats eemeflis buht, lapehz tas siwis nebija ais-
lahris, un tad to pehz jautaja, waj winsch arri
sinnajis, ka faherhtahs siwis effoht nahwiga bar-
riba, tas atbildeja, ka effoht to gan sinnajis, wezs
juhrineeks newarroht melloht, winsch nebihstoteles
ne no welna, kas tam tadeht par zilwekeem jabehda;
winsch to effoht sinnajis un ne-effoht tihscham to
aistawejis, lai Ihsris, kurreu tas tautibas deht schā
lā tā jau newarroht eeredseht, arri nomirtu un tā
par sleplawibu, to tas pee wehtras-putneem isbarri-
jis, taptu nosohdihts.

Ihsris bija pa wisseem wairaf ehdis un zeeta
leelas fahpes, bet wifs tas nespehja stuhmannā
zeeto firidi kustinaht, jo waigā tam nemasako schez-
luma starrinu par padarrito, daudskahrtigo flepla-
wibu newarreja manniht. Winsch fazzija: „Tikkai
tapehz es neweenam no faweem beedreem nefaz-
ziju, ka siwis irr nahwigas, lai zaur to, ka tee no
ehschanas atrautohs, arri laundarris (Ihsris) neko
nedabbu manniht. Matrohscha nahwe man nefah-
das firidsfahpes nefataifa, jo sinnu, ka tas lahdreis
wehtras-putns taps un faweem drangeem par fargu
bubs, bet Ihsris ee-ees ellē pee fawa fwehta Ba-
trika!“

„Es fawu wahrdu dohbu khlam, ka Juhs Ha-
wannā (pilsehtā) tappit pakahrti,“ kapteinis fahpes
lā tahrs lohhdamees fazzija.“ Gribbu redseht,
waj wezzajam falkamam wahrdam irr taisniba, kas
falka, tam jakarrajahs (pee kartawahm), tas nen-
flibht,“ Ihsris issauza, lehza stuhmannim klah,
grahba tam ar milsona spehteem ais rihtles, schau-
dsa to til breesmigi, ka stuhmannis pawiffam sils
tappa un nemas newarreja kustetes; tad tas scho
par fugga mallu pahri wilka un eegahsahs lihds ar

to juhrā. Neweenam nebija fahelgas nebs spehka
ahprachtigo fawalbih tun itt drihs tappa abbi oke-
nam par laupijumu, jo tikkai ihfu brihdi stuhman-
nis ar fawu prettineeku zihnidamees warreja wirs
uhdena turretees.

Smiffuscheem juhrineekem par nelaimi fahka
brangais wehisch, kas teem lihds schim bija, groh-
sitees, lihds tas pehdigi par breesmigu wehtru pah-
wehrtahs. Leelais fuggis tappa lā reeksta tshau-
mala pahr juhrū mehtahs, masti brikscheja, tau-
was un strikki klabbaja. Tikkai Flints wehl duh-
schu nesaudeja, kad wiffi zitti no breesmigahm fah-
pehm mohziti un no fugga mehtaschanahs baiditi
fewi breesmigai ismischanaht nodewahs. Winsch de-
wahs us fugga wirsu, gahja us pakatas gallu, kur
leelais rittens stahw, ar kurreu stuhri walda, raudstja
fuggi tā greest, ka tam wehisch masat fahdes darra
un peesehja tad stuhri, lai fuggis no wehtras ne-
taptu drihs us labbo drihs attal us kreiso puffi meh-
tahs. Ar bailehm tas luhkoja us isplattito sehgetu
pulkū, kurri pee masteem farrajahs un tohs drau-
deja nolauft.

Nakts krehfla usnahza, un fuggis dewahs ahtri
par nepasihstamo juhras zellu us preeschu; tikkai
kungsteschana un waideschana bija tanni dsirdama,
jo daschi matrohschi fahlito juhrineeku barribu ap-
nikfuschē bija bes fahka no gistigahm siwim ehdu-
fchi un gulleja taggad us mirschanu — tē rahdi-
jahs, itt lā teem zerribas aufellis atspihdetu: —
leelā tahtumā Flints eeraudstja ugguni, — weh-
lukturi no lahda braudama fugga. Winsch greesa
fuggi, kurra weenigais walbineeks winsch pats schim
brihdim bija, tā tā tam pehz wiinna dohmahm
ar ohtro wajadseja fatiktees — winsch bija par
nelaimi padaudf labbi trahpijis fuggi pehz fawa
prahta nostelleht; itt drihs fatrihzinaja breesmigs
gruhdeens fugga seenu un tam daschus plankus
schelpeles falaustja, jo sweschais fuggis tam bija
newiltoht usstrehjis un fawu preeschējo gallu brees-
migi fadaustjis. Angtu „Wustrs“ (tā fuggi, kurru
taggad Flints walbija, nosauza) bija lohti stipri
buhwehts, un zaur to ween tas lihds schim wehtras
warrai warreja prettim stahweht, tadeht arri gruh-
deenu no swescha fugga pusslihds labbi isturreja.
Flints tikkai lahduš azzu-mirkus wehl dsirdeja, ka
swescha fugga matrohschi kleedsa un lahdeja, bet itt
drihs wifs attal apkluffa, jo wehtra tohs ahtri is-
schkibra. —

Tā leelata nakts dalka aistezeja: — tē brees-
miga brikscheschana wirs fugga atskanneja, jo lee-
lais mastis tappa no wehtras nolaufts un lihds ar
wirwehm un tauwahm juhrā eemests. Nolaustais
mastis ar fawahm tauwahm nowilla fuggi til schkibbi
us weenu puffi, ka tas draudeja apgahstees. Flints
kehrahs duhschigi pee darba: lai gan wehtra to grib-
beja juhrā eemest un wifni reisu reisham fugga

*) tropu = karstā semmes strehki.

wirfsum pahri gabfahs, tomehr tam laimejahs wif-
fas faites pahrzirst, fas nolausto mastu ar fuggi
faweenoja, un fuggi no ta atschkirt. Kad tas bija
notizzis, tad fuggis atkal, kà waijadseja, us uhdeni
peldeja un dewahs tumfchà nakti us preelſchu, un
neweens nesinnaja, kurrà azzumirkli tas us kahdu
flinti jeb pee kalwas us fellumu ufftrees.

Ribta gaismina aufa par juhru, tſchetri ma-
trohſchi bija nomirruſchi, bet zitti — ſchee laifam
nebija til dauds no giftingahm ſtwim ehduſchi —
libd ar zekotajeem ſahka atweſetotees, un libda
weens pehz ohtra no kajitehm abrà us fugga wirfu.
Kapteinis dſirdebams, kà fuggim klahjahs, pawehleja
enkurus ismeſt, un nu greeſahs fuggis wehjam pret-
tim; ſehgeki tappa ſawilkti, wehtra ſahka rimtees un
nabhaga, pohſtam iſbehguſcheem juhrineeſem bija
drufzin waktas atpuhſtees.

„Redſeet nu, kas mums par to irr jazeefch, ka
Ihriſ pehz putneem irr ſchahwis,“ kapteinis fazzija
— no mums neweens nebuhtu flims, tſchetri ma-
trohſchi nogifteti, mans libd ſchim til kreetnais
ſtuhmannis arri wehl dſihwotu, un tapat arri Ih-
riſ pats; — ſchahweena deht tas zaur weena zil-
weka atreebigo prahtu ſawu dſihwibu ſaudeja, —
ſchahweena deht arri mans brangais fuggis til
dauds zaur wehtru zeetis, ko apſmeete garri irr
ſubtijuſchi.“

Flints raudſija ar filoſoſa eemeſfleem pret ſcho
mahnu-tizzibu zihnitees, bet welti; wianna bija pa-
dauds dſikli pee wezza juhrineeka eefatnojufehs. Schis
luhſa pehdigi jauno filoſoſu, lai tas par ſcho leetu
wairs nerunnajoht, jo matrohſchi eefahloht winnu
ſarunnas deht jau auſis ſpizzeht un warroht notikt,
ka tee to, tapehz ka tas kà kà wianni netizz, par
beſdeemi uſluhko un ar winnu tapat darra, kà ſtuh-
mannis ar Ithru darrizis.

Flints atſhdams, ka prahtiga walloda pret ſcho
mahnu-tizzibu, kas til breeſmigi dſikli eefatnojufehs,
neko nepaphehs, bet turprettim mahnu-tizzigohs jo
wairaf ſatrazzinahs, zeeta kluſſu un pateiza Deewam,
ka fuggis, kas ar pilneem ſehgeteem no wehtras bij
tappis ſagrabbts, wehl nebija juhrà nogrimmis. Ja
fuggis wehtrai tuwojotees buhtu labbi nokohpts un
wehtras brihdi labbi tappis waddihts, tad teeſcham
nekahdu bruhziti nebuhtu dabbutis; mahnu-tizziba
ween to bija pohſtijufe.

Deena aiſtezejea wirwes un ſehgetus fataiſoht;
tiklai wiſſweeglahohs darbus warreja iſdarriht, jo
matrohſchi, kas bija atlikuſchi, nebija wehl atſpir-
guſchi. Wehſch pehdigi pawiffam noſtahjahs, un
tad waktas mettahs, tad tee tſchetri nogiftete ma-
trohſchi tappa pehz juhrineeku eeradduma paglab-
bati. Wianni tappa uſſeeti us dehteem, appaſch
kurrahm leelgabbalu lohdes bija peefahrtas, lai libki
us dibbenu grimdami neapgabſtohs us azzim, no-
ſtattija luhgſchanu un eelaida tad garrigu dſeeſmu
dſeedadami mirronus juhras flehpi.

Mahkamà nakti bija arri wiſſi zitti ſlimneeki at-
weſetojufchees, kà ka nu peezi matrohſchi, lai gan
wehl tohti neſpehziggi, jau warreja ſtrahdaht. Kad
majohrs ar Flintu no ribta iſ kajihthes us fugga
wirfu uſnahza, atradda tee matrohſchus tohti iſmiſ-
fuſchus un redſeja, ka tee rohkas laufidami ſchurp
un turp ſtaigaja. Kad tohs jautaja, kas notizzis,
tad tee neſaprohtamus wahrbus dudbinadami us
enkuru rahbija. „Waj tas nau dibbenà aiſlehbrees,“
majohrs jautaja, „jeb waj effam pagahjuſchà nakti
us fellumu tappuſchi uſoſiht.“ —

„Irr gan aiſlehbrees,“ kahds matrohſis atbildeja,
„tiklai pa dauds labbi — til labbi, ka mehs gan
ne muhſcham no weetas wairs newarriſim noht
tapt — luhkojeet paſchi; — tur appaſchà irr lau-
dis, kas muhs gan proht noturreht.“

Reiſneeki luhkoja par fugga mallu pahri uhdeni
un eeraudſija brihnodamees appaſch fugga juhras
dibbenà wiſſus libkus no teem matrohſcheem, kas
waktar waktarà bija juhrà tappuſchi nogremdeti,
augſchpehdu gullam. Suhra rahdijahs tanni weetà
ne deſmit pehdas buht dſikka, lai gan dſikkums pahri
par ſeſchdeſmit pehdahm ſneedsahs: Libki luhkoja
ar pahrgrohſtahm azzim us augſchu (us fuggi), itt
ka tahm ſawads burwektu ſpehks buhtu fuggi no-
turreht.

„Mehs newarram no ſchihſ weetas atſwabbinat-
tees,“ matrohſchi fazzija; „gan effam raudſijuſchi en-
kuru uſwilkt, bet tee tur appaſchà to til zeeti turr,
ka mehs irr ar leelo ſtruhwi to ne-effam warreju-
ſchi uſgreet (uſſkruhweht).“

„To tizzu,“ majohrs atbildeja, „Suhſ wehl effect
tohti neſpehziggi; gan enkuru uſwilkteet, tad buhſeet
wairaf atſpirguſchi; ſchim brihdim Zums par wiſ-
ſahm leetahm waijaga meeru.“

„At, kungs,“ kahds matrohſis fazzija, „Suhſ to
netizzat; peezi wihri preeſch tahdas enkura tau-
was uſſkruhweſchanas irr deefgan, bet taggad to
peezdeſmit arri newarretu uſſkruhweht, — mums
ſchee jaeet bohjà.“

„Pahrzehrteet tauwu, lai enkuris paleef juhrà,“
Flints fazzija.

„Relihdſ nelu,“ zits matrohſis atbildeja, ne wehſch,
nedſ juhras ſtraume, nedſ arri zilwektu ſpehks ſpehji
taggad fuggi no ſchihſ weetas dabbut noht; mums
ſchinni weetà japaleef, libd wiſſu ſawu pahrtiklu
buhſim apehduſchi, tad weens pehz ohtra badda-
nahwè nomirſim, pehzal wehtra un nemeerigee juhras
witni weenu gabbalu pehz ohtra no fugga atahr-
dihs, un pehdigi tas nogrimms juhras dibbenà pee
teem matrohſcheem, kas to reiſ waddijuſchi, un tee
tad atkal fugga tumſchòs kambareòs mahjohs.“

„Breeſmiga mahnu-tizziba!“ jauna ſkaiſta ma-
johra kundſe, kurrà majohram pallat no kajihthes
bija iſkaphuſi, no purrekteem krattita iſſauza.

„Nè kundſe, mehs juhrineeki itt labbi ſinnam, ka
ſchi nau mahnu-tizzibas,“ kahds laiwineeks fazzija;

„daudj luggeem tà jau gabjis,“ tà mums taggad ees, ja pats Deews nenahl starpà muhs glabht, lai gan es nesinnu, tà tas lai noteef, jo lamehr tee tur appafschà nenahl augfcham wirs uhdena, mehsh netapfim nohst no fchihsh weetas, lai darram to darridami.“

Wiffi jubrineeki un reisneeki bija sagabhjufchi fugga wirfà uf to puffi, no furras libkus jubras dibbenà warreja redseht, — tè uf reis tſchetri wehtras=putni itt tuwu gar fugga gallu aiffſtrehja garram. „Paldes Deewam!“ iffauza kahds matrohsis, fche wiinni irr — redseet nu fungi,“ tas uf Flintu greefdamees fazzija, „waj ta wehl irr mahnu-tizziba? — Waj tahs nau dwehfeles no muhsu tſchetreem beedreem, kas tur appafschà guff?“

„Es lohti kahroju dſirdeht Suhfu peerahdiſchànu,“ netizzigais filofofs atbildeja.

„Peerahdiſchànu?“ kahds wezs laiwineeks ſtebbejahn — „peerahdiſchànu? — kahdu peerahdiſchànu Suhsh nu wehl gribbat? Waj tad putni preeſch Suhfu paſchu azzim nau is jubras dſittuma nahfufchi? Seb waj Suhsh tohs no tahlenes effat redsejufchi muhsu fuggim klahſt ſkreijam? Kahdas peerahdiſchànas tad wehl wajjaga? Es dohmaju, ka ſkaidraka peerahdiſchàna paſaulè newarr buht!“

„Es par ſcho leetu zittadi dohmaju,“ jaunais filofofs atbildeja. „Mehsh wiffi bijam uf fugga weenu puffi sagabhjufchi un luhſtojam par maſlu pahrlèekufchees uhdeni un nebuhtum tanni brihdi ne to mannijufchi, ka kahds fuggis mums tanni brihdi buhtu garram brauzis, fur tad lai buhtum wehl fchihsh tſchetras kaijas redsejufchi, kas no ohtras puffes tif ſemmu par uhdeni ſfreedamas fuggim tuwojahsh un tam garram gabja.“

„Es neweenam newarru ſawu tizzibu uſteept,“ wezzais laiwineeks fazzija, „bet to ſinnu, ka kahdas neapdohmigas runnas jau daudſreis uſplaudamo laimi paſchà eefahumà irr nopohſtijufchash, tà, ka tai atkal bija jaiſnibſt.“

Majohrs metta Flintam nopeetni ar azzim, ka tam wairsh nebija runnaht. Wezzais laiwineeks nekahdu atbildi nedabbujis, fazzija wehl: Ko es ſinnu un tifpat ſkaidri ſinnu, ka es taggad eſmu dſihws un zerru uf dſihwibu pehz nahwes, irr: — ſchee tſchetri wehtras=putni irr dwehfeles no teem tſchetreem jubrà nolaiſteem matrohscheem, furras putnu waigà taggad par ſaweem grehkeem zeeſch, nemeerigi no jubras uf jubru ſfreedami, nefad uf ſauſo ſemmi neeedami, nefad ſawus ſpahrnus preeſch atduffas nefawilldami. Winni nefad to kahrtu, furrà tee fennat bijufchi, neaiſleedj, tadeht tee labprahſt fugga tuwumà uſturrash un palihdj zit warredami ſaweem brahteem no breeſmahm iſglabhtees. Es eſmu pahrlèezinahſt, ka ſchee tſchetri wehtras=putni irr no jubras dibbena ujnahfufchi preeſch mannahm un preeſch wiffu zittu azzim, kas negribb tihſcham alli buht un no tihras netizzibas un pahrgudribas

wiffu noleegt, — un kad mehsh buhtum apdohmajufchi un eewehrojufchi, kas appafschà noteef, tad buhtum arri redsejufchi, tà tee no libkeem atſchlihrash un wirs uhdena uſnahja. Schee tſchetri mihtee putni atneſſa mums laimi, muhs no fchihsh breeſmu meetas atraiffdami, ja tif kahds netizzigs negantneeks to atkal no jauna nefamaita.“

„Punctum ſatis!“*) majohrs uf Flintu greefdamees fazzija, „nu Suhsh ſinnat, draugs, tadeht far-gajatees: — mums wiſſeem fchi mahziba deefgan dahrgi maſſa, ne-effat tadeht wairsh netizzigi!“ Tad uf laiwineeku greeſees tas fazzija: „Dwehfeles, ja Suhsh pareiſt eſmu ſaprattis, irr nu no teem tur appafschà atſchlihrufchash, lihki mums tatſchu wairsh neleedj aiſbraukt? — man liſkash, ka Suhsh to iſfazzijat?“

„Nesinnu fuggsh, waj Suhsh no teefas jeb par ſmeekteem ſalkat,“ laiwineeks atbildeja, „es to no teefas eſmu fazzijis: lihki tur appafschà muhs, paldes Deewam, wairsh neturr; Suhsh redseet, ka mehsh nu itt drihsh ſpehſim enkuru uſwilkt.“

Tà arri notikka, jo matrohschi itt drihsh atſpirga, un no kapteina uſſlubbinati tee wiſſus ſpehkus fanehmuſchi ſkalki „urrah“ kleezdami ar reisneeku palihdſibu wilka enkuru ar ſtruhwu uf augſchu. Pehz weenas ſtundas gruhſta puhlina karrajahsh enkurs ſawà weetà, ſehgeles tappa uſwilktas, un ar brangu wehju fuggis pehz diwahm deenahm ſawa zetta gallu pee Antiktu kalwahm ſafneedſa.

— g.

Kihneefchu walloda.

Pehz kahda wallodu ſinnataja ſpreeduma effoht Kihneefchu walloda kahda, kas neweenai zittai wallodai wirsh paſaulè ne-effoht lihdsiga. Kihneefchu wallodai ne-effoht wairak tà lihds 330 wahrdeem, bet iſrunnà tſchetradas uſſkannas (akzenti), tà ka zaur uſſkannu (tà wahrdu iſrunna) weens wahrds warr daſchadas leetas apſihmeht. Kahds miſſionars, kas, 10 mehneſchus Pelingà ſabijis, mehginaja Kihneefchu walloda ſpredikki fazzijht, ſpreeſch par to tà: „ſchi walloda naw neweenai zittai wallodai lihdsiga. Winnai naw neds deſſinaziju neds konjugaziju (tas irr, wahrduſ newarr lohziht, p. p. nams, nammi, nammòs, jeb rakſiht, rakſtu, rakſtiſchu u. t. pr.); tas pats wahrds irr ſubſtantiwsh, adjektiwsh, werbs (tas irr, naw wahrdu ſchlihras, p. p. mihliba, mihtſch, mihleht irr weens wahrds) u. t. pr. Sarunnafchànan wajjaga ſmalki klaufftees, ar kahdu uſſkannu wahrds teef iſrunnahſt un pehz kahdas kahrtas wahrdi teef ſalitti, lai ſinnatu, to kahrt wahrds tai brihdi noſihme. Ar ſaweem 300 un pahrdſemitt wahrdeem zaur daſchadu iſrunnafchànu un ſaliffchànu Kihneetis apſihme kahduſ 80,000 ſajehgumus (leetas un buhſchànas). Wahrdu ſaliffchàna nenoteef pehz ihpaſcha liſtuma, tà ka ſweſchneekam, Kihneefchu wallodu mahzokees, weſſali teikumi jamahjahsh. Kahdas daſchadas leetas Kihneetis ar weenu paſchu wahrdu warr apſihmeht, to par prohwi re-dſam pee ta wahrda tſchu. „Tſchu“ noſihme: grahmatu, lohtu, karſtumu, rihta-blahſmu, ſahſiht, eeraddis, u. t. pr.

*) = wairak nè, deefgan.

Grandi un feedi.

Nelaimas-putna gudroschana.

(Stattees N 42. Beigums.)

Bondolje dabbuja 200 rubtu pa gaddu un es tiftu mahzihis bes strahdaschanas, tas irr, es flattijohs, ta Bondolje rastija, bet pascham man nebija jarastia. Sinnams no strihwera ammata nelo ne-eemahzijohs. Nelo nestrah-dajohit man palikka garfch laits, ta ka raudsiju sew laitu pakaweht. It waktara sehdeju trohgä, waj allus dferdams, waj us naidu trumpes zirsdams. Ar laitu eestaisju treet-nus parradus un tehws tohs negribbeja aismakfahit, ta ka trohdseneels wairs us parradu nedewa un mannt wehl gribbeja krahtina eebahit. Ta bija manna pirma nelaima, bet jo leelata nelaima bija, ta fahlu mihleht. Kaiminds bija fahdam fainneefam smulla meita, Trihne wahrda, un es to eemihleju. Es dauds reis tur aishgaju, bet Trihne ar manni nekahdas runnas negribbeja eelastees, arweenu winna teiza, ka ne-essohit waktas. Reis fanehmohs duh-schu un winnai noprassiju, tad winnai buhschoht waktas. Winna atteiza, ka festdeenas waktaru. Es aishgaju fest-deenas waktaru pee Trihnes un manni klehti aishweddufe winna prassija, to es winnai pateitschu. Es fahlu no mihle-stibas, no prezeschanas, no laimes u. t. pr. runnaht. Behz kahda brihtina Trihne issauza: „Tuhs til dedfigi no mih-lestibas runnajat, ka man itt karsti palikka. Es aisteze-schu us tutnu augsta uhdena nodsertees.“ To fazzijuse, winna klehts durris aishlehdja un aishgaja. Es gaidiju un gaidiju, bet Trihne nenahja. Lihds pirmdeenas (man-dagas) rihtam man ne ehdufcham ne dsehrufcham, tikkai mihlestibas pilnam bija klehti eeshlehtam jastahw. Pirm-deenas rihta Trihne klehts durwis atflehdja wajadama, waj manna karsta mihlestiba jaw essohit atdissuse, ja ne, tad winna manni wehl us pahri deenu klehti eeshlehtchoht. No dufmahm un fauna pahremts es aishgaju, ne wahrdu nesajzdams. Ta bija manna ohtra nelaima; jo kur ween gahju, tur manni sohboja un issmehja, daschs wehl wai-zaja, waj ne-esschoht atkal pee Trihnes us prezibahm. Mahjas ween sehdeju, no garra laita nestinnadams to fahit. Pa to starpu nomirra mans tehws un es labbu naudas krahjuminu mantoju.

Mans tehws bija taupigs wihs. Lai gan winsch til-kai 30 rubtu dabbuja pa gaddu lohnes, tad tatschu eeshch 20 gaddeem bija sakrahjis 4000 rubtu. Naudu dabbu-jis, atstahju fawu dsimteni un usnehmuh kahdu muishcheli us arrendi. Birno gaddu gahja drangi, ohtru gaddu ne-warreju renti nomakfahit. Manni issweeda is muishcheles, ta ka man ar speeki rohtä*) bija ja-aisfeet.

Naudas nebija un strahdaht negribbeju, ta lai nu us preefschu teefu? Sahlu melleht strihwera weetas, bet wee-tas nedabbuju, jo man nebija leezibas rakstu; gribbeju waggares weetu dabbuht, bet arri nedabbuju, un fur kahda weeta bija, tur ta nekam nederreja, jo labbakahs waggaru weetas bija suddufchas lihds ar klauffbas gaddeem. Ne-sinnaju to eeshahit. Samettohs ar sirgu andelmanneem un dohmaju tur leelu pelnu dsiht; bet man nelaimajahs. Biju eemihjis sagtus sirgus, tiftu peekerts un dabbuju krah-tina wasehdeht. No krahtina waktä tizzis dewohs us fahdu leelu pilsehtu. Te man arri nekur nelaimajahs. Wee-tas nekur newarreju dabbuht, fur nebuhtu jastrahda un strahdaht es negribbeju. Es paliktu par deenas-jagli (Tage-djeb), bet ar to newarr nekahdu pelnu dsiht. Taggad us

*) Bilde stahsta eeshlumä rahda, ka Nelaimas-putnis ar speeki rohtä aiseet pakaul.

tam iseimu, lauzineeem, tas us pilsehtu atbrauz un pilsehtu nepahisti, par waddoni peemestees, teem pilsehtu israhdiht un wissadus padohmus doht. Bet schis ammatz arri naw teizamz. Petnas kohti maj atmett. Esnu arri mehginajis par patriotu palikt, bet laudis wahrdeem ween neiziz, flattahs us darbeem un man darbu naw nekahdu. Daschs labz us pilsehtu atnahjis un par pahritkufschu un flawenu wihtu palizzis; til man nekaz neishdohdabs. Ko es tikkai fahlu, wissur tikkai nelaima; esnu ihst nelaimas-putnis un pee tam tikkai mans tehws wainigs. Nebuhtu mans tehws bijis waggare, tad arri buhtu sew zittadu dsihwes listumu nolizzis, buhtu mahzijeel strahdaht.

Buhtu warrejis fawu dsihwes gahjumu deesgan plafchi issahstihit, bet kam patihlahs dauds no nelaimas runnaht un dauds no nelaimas klaufftees; es tikkai to schi ussh-meju, lai zitti no nelaimas warr issargatees. Kas ne-gribb par nelaimas-putnu palikt, tas lai ohtradi darra un dsihwo, neta es esnu dsihwojis.

Nelaimas-putnis.

Dirkstele.

Inga. Kas tew lait?

Tihums. Sohbi fahp. Gahju pastaigatees un puhta fihws seemeta wehisch. No tam dabbuju sohbu fahpes.

Inga. Waj sohbu galli arri fahp?

Tihums. Sohbu galli drihs isbirs.

Inga. Ar to tad kohdift kohschamo?

Tihums. Nemas nekohdichu. Kas buhtu kohschams, to nedrihfti kohst un to warri kohst, tur naw to kohst.

Inga. Ko tad darriht?

Tihums. Ko nu darriht. Gaidichu, lihds sohbu fah-pes pahrees, warbuht, tad wehl kahds sohbu gattinsch at-lits. Tahmneels.

Druzina.

Lihra frds irr pehrle dahrga,
Tittums — wissu spohschaks selts.
Kam schis dahrgums fruchtis miht
Tas arweenu spohschis spihd,
Kaut tam useet wehtra bahrga,
Kaut no fauneem tiftu pelts.

Lappas Martinsch.

Padohms.

Ja Deews tew dewis draugu un naudu
Un apnikka draugs tew jeb nauda:
Tad aishdohdi draugam tu naudu,
Drihs saudeft draugu jeb naudu. B—1.

Zoutajums.

Zilweks dfeer, tad winnam flahpsi, winsch ehd, tad winsch isfalzis, bet tabbaku winsch waktä, weenalga waj winsch pahdis jeb isfalzis, waj winsch wadschris jeb is-flahpis, un tatschu pee dsihwibas usturefchanas til wai-jaga ehdeenus un dsehrenus. Kapeh; zilweks tabbaku waktä?

No jensures atwehlehts. Rihga, 1. Nowemberi 1874.

Atbildedams redaktehrs Ernst Plates.

Drikkhehts un dabbujams pee biltschu un gahmatu-drikketaja Ernst Plates, Rihgä, pee Behtera-basnizas.